

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ

nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu

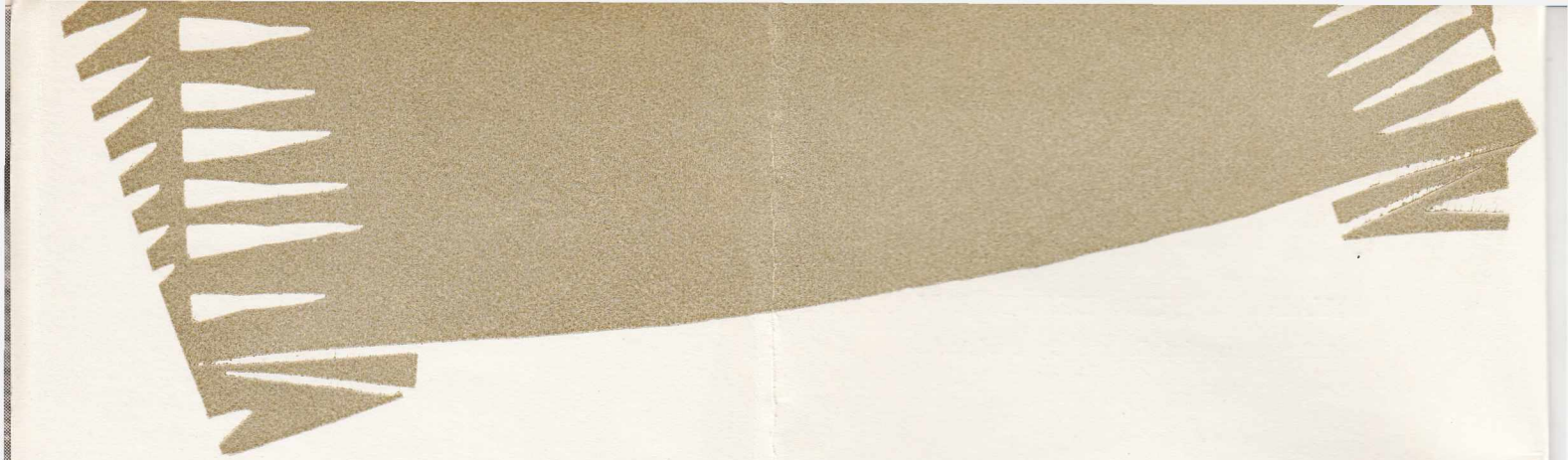

KOMEDIE O UMUČENÍ
A SLAVNĚM VZKŘÍŠENÍ
PÁNA A SPASITELE
NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA

To cenné uvnitř náboženského pojetí bylo samo vytyčení problematiky smyslu lidského života a jeho různých stránek, zejména rozmach samého přesvědčení, že individuální lidský život je možno pojímat nejen jako souhrn příjemných a nepříjemných jednotlivostí, nýbrž také jako celkovou smysluplnou službu něčemu velkému, jako celek dialektický, v němž jednotlivosti jsou podřízeny jistému základnímu zaměření a v němž proto i dílčí potíže a nezdary mohou nabývat z vyššího hlediska hlubokého pozitivního významu.

V tomto ohledu mohou být i člověku současné epochy, ateistovi a komunistovi, hrdinové náboženských hnutí minulosti — Buddha, Kristus aj. — bližší než vulgární prostřednost mnoha lidí XX. století, kteří sice už ztratili náboženskou víru, ale na její místo nedovedli postavit nic jiného než vlastní konzumpci, politováníhodný život ze dne na den, živoření bez vyšších vznětů, tužeb a ideálů. I náboženští lidé minulosti byli schopni prožít a cítit veliké ideály, v jejich duchu pak uskutečnit veliké činy plné heroismu, obětavosti, velkomyslnosti a nadšení. Kdekoli však je v teoretických základech takového heroismu něco podstatně mylného, zvrhává se pak snadno v odpudivý fanatismus,

antihumanistické běsnění dogmatiků, inkvizitorů a svárlivých sektářů, v šílené orgie nesnášenlivosti, hořících hranic, ve fyzické i morální mrzačení lidí. Také v souvislosti s dějinnou zkušeností s tím vším se lidstvu posléze vyjevovala nedostatečnost náboženského pojetí smyslu lidského života. Tisícerými ranami, řekami prolité krve, tisícerými mukami duševních krizí a bojů se lidstvo postupně pozvedá k hlubšímu, jasnějšímu poznání svého lidského údělu, k určení smyslu svého bytí bez boha a nadpřirozena... Ale Buddhův tajemný úsměv, úsměv ze síly bolesti přemožené srdcem, Ježíšovo „lito jest mi zástupů“, příklad lásky, která velí dát i život za bratry, jeho tichá výzva „proměňte se!“, „budte jiní!“, úsilí o „vyšší spravedlnost“ než je spravedlnost zákona, Augustinovo „ne bez tebe!“, Gándhího „nebojte se!“ — to vše zůstává nehasitelným plamenem lidského srdce, jenž musí žít, i když už sám „náboženský světcový názor“ bude věcí minulosti. Musí žít? Nemusí... Ale má tu příležitost, dar ne bohů, ale velkých, čistých lidí, proto může a mělo by žít, pokud lidé opravdu chtějí žít maximálně lidsky, být více lidmi, více, více...

Milan: Machovec: Smysl lidského života.

SLOVŮM TĚTO HRY naslouchávali naši předkové. LID SOBĚ je hrával za časů nevolnictví v českém Podkrkonoší.

CHCEME JEJICH DÍLO připomenout a poděkovat za ně.

NAŠÍM CÍLEM není však rekonstrukce. Všechna slova jsou původní, ani jediné jsme nepřidali. Ale celek se představuje jako nová kompozice.

VZNIKALA OD KONCE padesátých let, nejprve ve spolupráci s E. F. Burianem. On první prokázal modernost tohoto starého divadla. Věděl, že opravdu moderní divadlo musí nabírat sílu zhluboka.

TAKÉ DÍLO BURIANOVO chceme připomenout a poděkovat za ně.

CHCEME ZNOVU POUKÁZAT na jedinečný divadelní systém, který dovede obrazivou mluvou i akcí vyjádřit bez hranic všecko, co existuje ve světě a co člověk je s to si představit.

PROTI DIVADLU S RUKAMA V KAPSÁCH stavíme divadlo neohraničených možností.

PROTI SEZÓNĚM MÓDÁM se toužíme dovolat staleté moudrosti tvaru.

A PROTI KRÁTKOZRÁKOSTI těch, kdo vydávají Dědu Mráze za neúčinnějšího bojovníka proti náboženským pověrám, stavíme vážnou, odpovědnou práci na kritickém zhodnocení přínosů i záporů křesťanské kultury.

USILUJEME PROKÁZAT pozemskost lidového náboženství, v němž se do podobenství legend promítá realita materiálního života i sen prostých lidí o světě. Člověk stvořil boha k obrazu svému.

A TĚM, KDO ZAČÍNÁJÍ SVĚT DNEŠKEM, chceme uvést na mysl legendu, v níž si lidstvo tisíce let před tím, než byla spojena s Kristovým jménem uvědomovalo své možnosti a vyslovilo naději na vlastní nesmrtelnost.

JAN KOPECKÝ

PODKLADĚM HRANÉHO TEXTU

jsou tři rozsáhlé lidové hry z XVIII. století:

BOSKOVSKÉ UMUČENÍ

LASTIBORSKÁ KOMEDIE O UMUČENÍ

SEMILSKÁ BALADA O VZKŘÍŠENÍ

Kde to bylo možné, byl Menčíkův přepis (Prostonárodní hry divadelní II., Holešov 1895) porovnán s rukopisy a revidován, hlavně v místech, kde editor v souhlasu s dobovým názorem zjemňoval lidové výrazy anebo dokonce i některé verše, jak říká, „pro hrubost vypustil“. Ke kompozici nového celku bylo použito materiálu některých dalších her

velikonočního cyklu, které dosud nebyly publikovány. Pro spojovací texty se na několika místech upravovatel obrátil k Železnobrodské Hře o Umučení Páně (originál v muzeu v Železném Brodě, tamtéž přepis Františka Sochora) a ojedinele použil i rukopisných fragmentů, jež se mu od počátku padesátých let podařilo nalézt v podkrkonošské oblasti. Přísně bylo dbáno autenticity a dodržována zásada krajové a dobové jednotnosti: použito výlučně lidových her semilské oblasti.

Celek byl redigován z hlediska svého dnešního určení modernímu divákovi. Vyrovnání obou hledisek — historické autenticity textu a snahy promluvit jím živě z dnešního hlediště — je cílem našeho pokusu.

MILUJ...

Nerovnost země a tedy i nerovnost lidí
jen na kolenou ucítíš.
Miluj však obě a věru jen tím spíš,
že není lásek, že je jen jedna láska,
tak jako všechny kříže jsou jen jeden kříž.

Vladimír Holan

TY TO VIŠ, BOŽE!

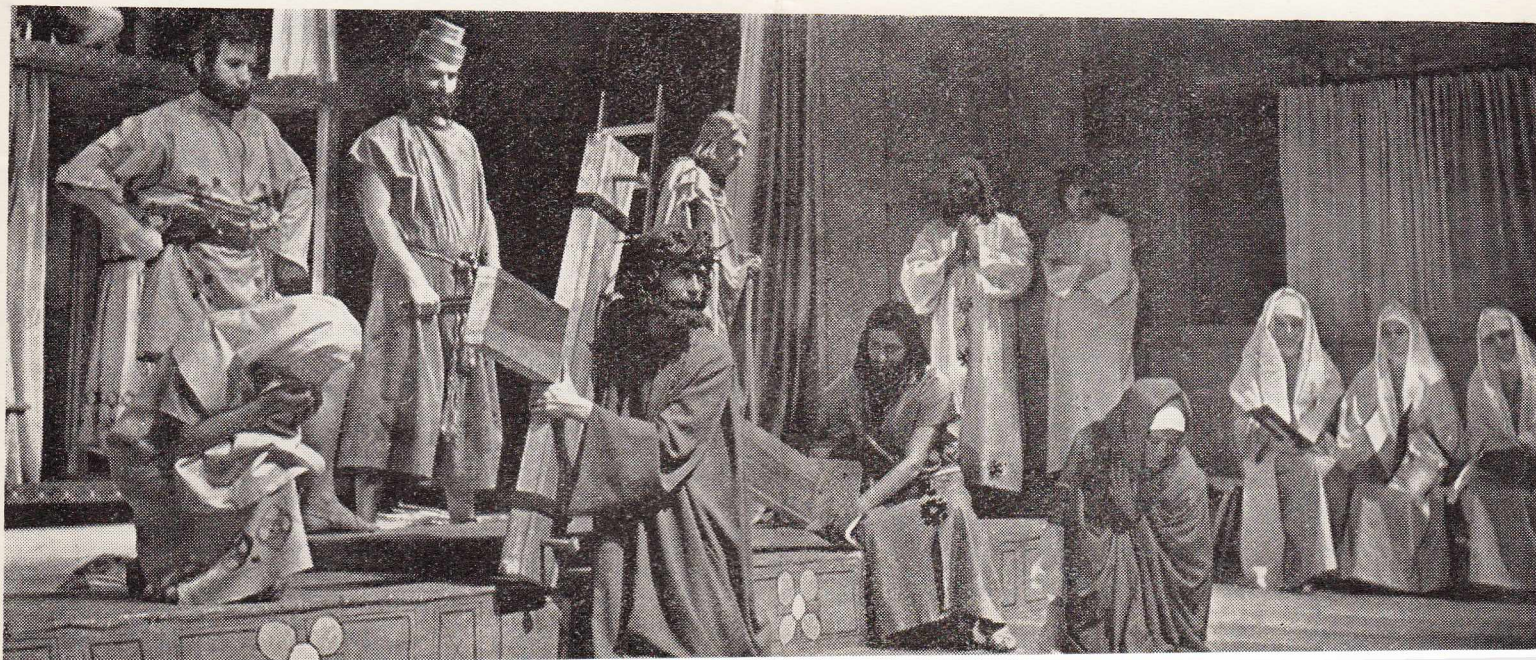
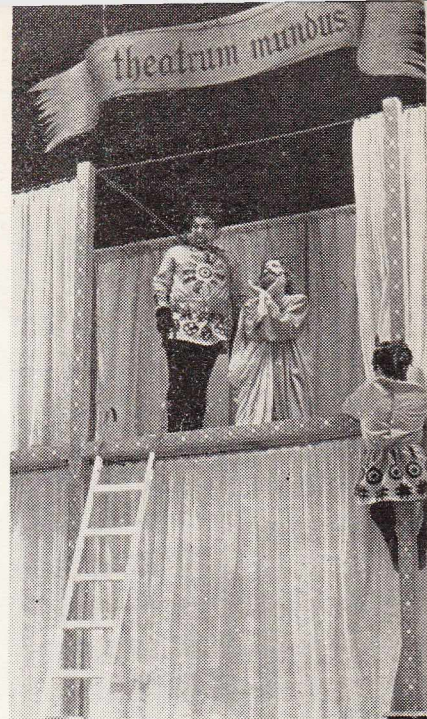
Ty to víš, Bože: jako radost i hoře je sdílné.
Vždyť ani ten, kdo je docela opuštěn
lidmi, přízraky, zvířetem i věcmi,
a kdo tedy hovoří sám se sebou,
neříká to kvůli sobě!...

Vladimír Holan

JEŽÍŠ:

Neplačte nade mnou, milý matrony,
ale plačte nad sebou samy,
také i nad syny svými,
neb na vás přijde souzení,
o němž nebylo slýchání.
Řeknou: Blahoslaveny břichy, které nerodily,
persy, kteréž nekermily,
neb řeknou k horám: Padněte na nás,
paherbkové, přikryjte nás.
Poněvač se tyto věci činí na dřevě zeleném,
co se bude dít na suchém?

(Úryvek ze hry.)

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ

nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu

KOMEDIE O UMUČENÍ A SLAVNÉM VZKŘÍŠENÍ PÁNA A SPASITELE NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA

---

pro rozjímání jednoho každého a pobožného křesťana,
co a jak mnoho pro nás podstoupil a vystál a svou krev
za nás vylil, aby nás tudy od zatracení vysvobodil. Tak
nám tady příklad zanechal, abychme tady zde na světě
všecko mile a rádi přetrpěli a potom za ním se do nebe
dostali a s ním se radovali.

Text z podkrkonošských her českého lidu
pro dnešní jeviště připravil

JAN KOPECKÝ

Režie: **Pavel Špirk**

Výprava: **Otakar Schindler**

Hudbu na motivy českých pastorel
zkomponoval **Petr Mandel**

Hraje orchestr DPB

Dirigent: **Jaromír Šalamoun j. h.**

PERSONY PŘEDSTAVENÍ

Oповědník	Bohuslav Cvančara
Dcery Sionské	Jana Postlerová
	Ludmila Bednářová
	Hana Melenová
	Radka Zamarská j. h.
Adam	Jan Odl
Eva	Alena Tománková
Čert Démon	Milan Sova
Smrt	Radvana Havelková
Anjel Kabriel	Jeroným Horák
Persona Ježíš	Karel Vašíček
Matka Maria	Blanka Meierová
Jan Křítitel	Jaroslav Tuček
Jidáš	Alexandr Postler
Samaritánka	Jana Postlerová
Marija Majdalena	Marie Víková
Lazar	Jiří Čeporan
Marta	Alena Tománková
Čert Antipol	Jan Odl
Žid Hyrkán	Milan Šulc
Žid Rezidendarus	Arnošt Borovec
Kajifáš	Otakar Janda
Senát Hamata	Jindřich Dvořák
Senát Sarabas	Jaroslav Těšitel
Žena cizoložná	Jana Postlerová
Annáš	Milan Koutný
Kat Herinus	Jaroslav Tuček
Šimon	František Labudek j. h.
Petr	Jaroslav Fukala
Hejkmán	Adolf Minský j. h.
Kat Diškoras	Antonín Pokorný

Kat Nandaver	Václav Roštlapil
Jan	Pavel Handl
Ponocný	Bohuslav Čvančara
Žid Jabian	Jiří Čeporan
Žid Eman	Jan Odl
Pilát	Jan Filip
Služebník Pilátův	Ivo Kubečka
Sedlák Šimon	Jiří Čeporan
Veronika	Alena Tománková
Jismas, lotr po levici	Jiří Stanislav
Dismas, lotr po pravici	Ivo Kubečka
Jozef z Arimatije	Jindřich Dvořák
Nikodém	Jaroslav Těšitel
Salome	Jana Postlerová
Marija Jakobova	Alena Tománková
Kupec	Jiří Čeporan
Peklo	Jaroslav Tuček
	Antonín Pokorný
Pošt mistr	Jan Odl

Představení řídí **Jan Králík**

Text sleduje **Soňa Šimberová**

PREMIÉRA V DPB dne 19. května 1967

Hlavní přestávka po 1. části

Dekorace a kostýmy zhotoveny v dílnách DPB

Program připravil Karel Vašíček; výtvarník programu Zdeněk Beneš. Foto: František Krasl. Typografická spolupráce: Lubomír Kus. Vydalo DPB v září 1967. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 22, Ostrava 1, Hollarova 14. — Cena: 2 Kčs. T 11 72654

